

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA
NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-02-22 Nr. TP-2

Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. vasario 9 d. 13 val. nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Audronė Daraškevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – Taryba) pirmininkė dr. Dalia Urbanavičienė, EKG T nariai Nijolė Balčiūnienė, Sandra Daugirdienė, Ona Drobėlienė, Vilma Griškevičienė, Virginijus Jocys, Vaida Kasparavičienė, Kristina Kuprytė, Zita Mackevičienė, dr. Lina Petrošienė, Jonas Rudzinskas, dr. Dalia Senvaitytė, dr. Rasa Paukštytė-Šaknienė, Gita Šapranauskaitė, Juozas Šorys, Jonas Vaiškūnas, Rima Vasaitienė, dr. Daiva Vyčinienė, dr. Rūta Žarskienė. EKG T darbuotojai: Jolita Eidikonienė, Valia Skrodenienė, Asta Žernienė, Valdas Voveris, Audronė Daraškevičienė, Regina Mikštaitė-Čičiurkienė, Rimantė Galinienė, Valentinas Jazerskas, Jūratė Pancerova. Svečiai: Rūta Čėsniienė (LEKUS pirmininkė), Stanislav Bajurin (Lietuvos etnosporto komiteto prezidentas), Tomas Gervė (Lietuvos ristikų federacijos prezidentas), Elmyra Baljanaitė Stanevičienė (Lietuvos etnosporto komiteto viceprezidentė).

Kvorumas yra.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Tarybos 2020 m. veiklos ataskaitos;
2. Dėl Tarybos Švietimo ir mokslo darbo grupės išvadų ir siūlymų (Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados organizavimas, Etninės kultūros varžytuvių pradinukams inicijavimas, BUP projektų vertinimas);
3. Dėl siūlymų papildyti Lietuvos Respublikos sporto įstatymą integruojant etnosportą;
4. Dėl įstaigų ir institucijų, deleguojančių atstovus į regionines tarybas, sąrašo pakeitimo ir dėl regioninių tarybų narių pakeitimo;
5. Kiti klausimai.

Darbotvarkei pritarta bendru sutarimu.

1.SVARSTYTA. Tarybos 2020 m. veiklos ataskaitos.

D. Urbanavičienė pristatė Tarybos 2020 m. nuveiktų darbų lentelę, kurios pagrindu bus rengiama 2020 m. veiklos ataskaita. (Lentelė pridedama)

NUTARTA:

1.2020 m. Tarybos nuveiktų darbų lentelę patikslinti, jos pagrindu parengti 2020 m. Tarybos veiklos ataskaitos projektą;

2.2020 m. Tarybos veiklos ataskaitos projektą pateikti Tarybos vertinimui el. paštu.

2.SVARSTYTA. Tarybos Švietimo ir mokslo darbo grupės išvados ir siūlymai (Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados organizavimas, Etninės kultūros varžytuvių pradinukams inicijavimas, BUP projektų vertinimas).

A. Žernienė supažindino su trečiosios Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados (toliau – Olimpiada) pirmojo turo rezultatais: pirmajame ture iš viso dalyvavo 31 savivaldybė (palyginti su antrąja Olimpiada – 2 savivaldybėmis mažiau). Labiau skiriasi dalyvavusių mokinių skaičius – antrojoje Olimpiadoje dalyvavo iš viso 240 mokinių, trečiojoje – 153. Tai nulėmė karantinas – tokiais sąlygomis labai sunku parengti mokinius olimpiadai. Vis dėlto pirmasis turas įvyko, nors kai kuriose savivaldybėse dalyvavo tik po 2 ar po 3 mokinius (vienoje – tik vienas). Šiuo metu rengiamasi antrajam turui regionuose, kuris įvyks vasario mėn. EKG T interneto svetainėje ir FB paskyroje yra paskelbtos antrojo turo regionuose datos: Suvalkijoje (Sūduvoje) – 2021 m. vasario 18 d., Mažojoje Lietuvoje – vasario 24 d., Dzūkijoje (Dainavoje), Žemaitijoje ir Aukštaitijoje – vasario 25 d. A. Žernienė informavo, kad EKG T Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje, vykusiame vasario 4 d., nutarta respublikinį Olimpiados etapą surengti nuotoliniu būdu 2021 m. balandžio 23 arba 24 d. Vilniaus S. Stanevičiaus progimnazijos MOODLE platformoje. Taip pat šiame posėdyje nutarta ketvirtojoje Olimpiadoje pasirinkti temą „Etnografiniai regionai“; 2021 m. spalio mėnesį surengti seminarą ir sudaryti klausimų banką naujaja tema; parengti metodinės medžiagos sąrašą iki ketvirtosios Olimpiados paskelbimo (į sąrašą įtraukti 2–3 leidinius, geriausia suskaitmenintus). EKG T Švietimo ir mokslo darbo grupės posėdyje taip pat nutarta šiemet pradėti rengti Etninės kultūros varžytuves pradinėjų klasių moksleiviams. Nuspręsta susipažinti su LMNŠC projekto „Mūsų lobynai“ nuostatomis ir pradėti rengti pradinukų varžytuvių taisykles, patį renginį pradėti įgyvendinti nuo 2022 metų.

R. Čėsniėnė informavo, kad EKG T užsakymu LEKUS specialistai parengė atskirų mokomųjų dalykų bendrųjų ugdymo programų projektų analizę ir rekomendacijas dėl jų tobulinimo. Išanalizuotos pradinio ugdymo, lietuvių kalbos ir literatūros, pilietinio ugdymo, etikos, tikybos, muzikos, dailės, teatro, technologijų, fizinio ugdymo programos. Ji trumpai pristatė keletą siūlymų:

pavyzdžiui, pradiniame ugdyme dorinio ugdymo dalyką keisti etninės kultūros dalyku; įvesti šeiminių ugdymą; leisti mokyklai ar klasei pasirinkti, kiek valandų turėtų būti skiriama meninio ugdymo dalykams pagal mokinių poreikius; siūlymai dėl integruoto ugdymo ir t.t. Preliminarios išvados yra pateiktos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai.

V. Griškevičienė paprašė tyrimo išvadomis pasidalinti EKG T.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad dar programų projektai bus tobulinami, todėl tai tik tarpiniai vertinimai, jų skelbti kaip galutinių išvadų dar negalima.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad klausimas yra labai aktualus rengiant Olimpiadas ir t.t. Pedagogai visada sako, kad kol etninė kultūra nebus privalomas dalykas, tol jokių pokyčių nebus.

NUTARTA. Pritarti EKG T Švietimo ir mokslo darbo grupės sprendimams.

3.SVARSTYTA. Siūlymai papildyti Lietuvos Respublikos sporto įstatymą integruojant etnosportą.

D. Urbanavičienė pristatė EKG T darbo grupės, kurioje pastaruoju metu analizuoti etnosporto plėtros klausimai, parengtą Lietuvos sporto įstatymo (toliau – Sporto įstatymas) tobulinimo projektą. Siūloma į Sporto įstatymą įtraukti pateikiamą etnosporto apibrėžimą; įterpti pastabą, kad aukšto meistriškumo sporto sričiai taip pat gali būti priskiriamos Lietuvoje susiformavusios ir senomis tradicijomis pasižyminčios etnosporto šakos; siūloma tarp sporto principų išskirti ir pagarbos lietuviškų žaidimų ir etnosporto kultūros tradicijoms principą; prie sporto stebėseną vykdančių institucijų priskirti su etnosporto plėtra susijusias nematerialiuoju kultūros paveldu ir jo plėtra besirūpinančias institucijas bei organizacijas; rekomenduojama įterpti, kad etnosporto plėtra būtų akcentuojama Nacionaliniame pažangos plane ir kituose sporto politiką apibrėžainčiuose dokumentuose.

G. Šapranauskaitė pasiūlė Sporto įstatyme tiksliai apibrėžti etnosporto šakas. Jos nuomone, trūkstant aiškaus įvardijimo tarp jų gali pakliūti ir krepšinis, o tokiu atveju didžioji dalis etnosportui skirtų pinigų nuplauktų būtent krepšinio plėtojimui.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad Sporto įstatymo paskutiniame skyriuje turėtų būti nurodomos procedūros, kuriomis remiantis būtų sudaromi etnosporto šakų sąrašai ir priimami kiti sprendimai.

J. Vaiškūnas pastebėjo, kad tikslus sąvokų apibrėžimas šiuo atveju yra būtinas.

T. Gervė pastebėjo, kad krepšinis yra užpatentuotas ne Lietuvoje, tad jis jau negali pakliūti tarp Lietuvos etnosporto šakų. Jo nuomone, apibrėžiant etnosporto šakas reikėtų akcentuoti, jog tokiomis turėtų būti pripažįstamos tik tokios, kurios yra patvirtintos remiantis etnografinių šaltinių visuma. Jis pritarė, kad etnosporto ir jo šakų tikslus apibrėžimas yra vienas svarbiausių dalykų tobulinant Sporto

įstatymą. Būtent tai padėtų išspręsti šiuo metu kylančią problemą – etnosporto vardu naudojasi ir tie, kurie apie etnografines sporto šakas iš tiesų nieko nežino.

Tęsiant Sporto įstatymo tobulinimo projekto aptarimą, D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį į siūlymą, kad sporto politikos formavime bei šios politikos įgyvendinime turėtų dalyvauti ir Kultūros ministerija. Kita rekomendacija – numatyti galimybę Lietuvos sporto taryboje dalyvauti ir etnosporto atstovams. Straipsnį „Sporto organizavimas švietimo sistemoje“ siūloma papildyti punktu „6. Į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų įgyvendinimą įtraukiami tautiniai žaidimai, etnokultūrinių sporto tradicijų pažinimas“. Sporto finansavimo klausimams skirtame skyriuje siūloma numatyti finansavimą veikloms, skatinančioms tradicinių žaidimų ir etnosporto tradicijų plėtrą. Taip pat siūloma numatyti galimybę etnosporto atstovams dalyvauti sporto projektų vertinimo komisijoje. Daugiausia klausimų yra likę dėl siūlomo naujo paskutinio skyriaus preliminariniu pavadinimu „Valstybės parama etnosporto plėtrai“.

E. Baljanaitė Stanevičienė pasiūlė pabandyti įtvirtinti Sporto įstatyme Lietuvos etnosporto žaidynes kaip nacionaliniu mastu svarbų sporto ir kultūros renginį.

S. Bajurino nuomone, šis renginys turėtų būti tarptautinis.

D. Urbanavičienės nuomone, konkrečių žaidynių įvardijimas turėtų būti ne įstatyme, o tam tikrose programose, kurių parengimas būtų įtvirtintas Sporto įstatymu. Sporto įstatyme labai svarbu akcentuoti, kad etnosportas yra nematerialaus kultūros paveldo dalis. Jos nuomone, įstatyme reikėtų numatyti tik sporto šakų priskyrimo etnosportui mechanizmą, bet atskirų sporto šakų nereikėtų apibrėžti (gautųsi paskubomis sudarytas baigtinis sąrašas), o apibrėžimo pakanka vien apibrėžiant sąvoką *etnosportas*.

T. Gervė pritarė, kad sporto šakų apibrėžimas gali būti įtvirtintas kituose dokumentuose. Svarbu, kad tai būtų teisiniai dokumentai.

R. Šaknienė pastebėjo, kad rasti sporto šakų, kurios būtų plačiai aprašytos etnografiniuose šaltiniuose prieš 100 metų, gali būti nelabai paprasta.

T. Gervė informavo, kad ristynių atveju tokių šaltinių pavyko rasti. Be to, galima rasti ir gyvų patekėjų, kurie gali papasakoti apie ristynes prisiminimų, leidžiančių rekonstruoti specifinį lietuviškų ristynių variantą. Vadinasi, egzistuoja šaltinių visuma, kuri patvirtina ristynes kaip etnografinį sportą.

S. Bajurin pasiūlė Sporto įstatyme būtinai numatyti apsauginius mechanizmus, kurie leistų nustatyti, kurios organizacijos gali vadintis etnosporto organizacijomis.

D. Urbanavičienė pasiūlė Įstatymui siūlomo naujo VIII skyriaus projektą dar kartą išdiskutuoti darbo grupėje. Ji paklausė, ar EKG T nariai iš esmės pritaria, kad siūlymas tobulinti Lietuvos sporto įstatymą būtų pateiktas Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisijai.

NUTARTA:

1. Siūlymus dėl Lietuvos sporto įstatymui siūlomo naujo VIII skyriaus patobulinti EKG T darbo grupėje ir pateikti EKG T el. paštu.

2. Pradėti diskusiją dėl Lietuvos sporto įstatymo tobulinimo su Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisija.

5.SVARSTYTA. Įstaigų ir institucijų, deleguojančių atstovus į Suvalkijos (Sūduvos) regioninę etninės kultūros globos tarybą, sąrašo keitimas ir Suvalkijos (Sūduvos) regioninės tarybos narių keitimas.

V. Jazerskas informavo, kad Suvalkijos (Sūduvos) taryba siūlo įtraukti į deleguojančių savo atstovus į regioninę tarybą institucijų sąrašą visuomeninę organizaciją „Marijampoliečių bendrija“. Ši organizacija deleguotų savo pirmininką Gintarą Skamaročių. Suvalkijos (Sūduvos) taryba taip pat siūlo pakeisti Kauno r. savivaldybės deleguotą narį: vietoje Agnės Rapulskytės įtraukti Kauno rajono muziejaus direktorių Zigmą Kalesinską.

NUTARTA:

1. Pritarti siūlymui įtraukti Marijampoliečių bendriją į institucijų, deleguojančių atstovus į Suvalkijos (Sūduvos) regioninę etninės kultūros globos tarybą, sąrašą.
2. Patvirtinti naujus Suvalkijos (Sūduvos) regioninės etninės kultūros globos tarybos narius – Marijampoliečių bendrijos pirmininką Gintarą Skamaročių ir Kauno rajono muziejaus direktorių Zigmą Kalesinską.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Audronė Daraškevičienė